

Datum: Rijeka, 7. srpnja 2026.

Kolegij: Palijativna zdravstvena njega

Voditelj: doc.dr.sc. Jadranka Pavić; Predavač: Vesna Grubješić, univ.mag.med.techn.

e-mail voditelja: vesna.grubjesic@uniri.hr

Katedra: Katedra za sestrinstvo

Studij: Sveučilišni prijediplomski studij - Sestrinstvo redovni

Godina studija: 3

Akadska godina: 2026./2027.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Palijativna zdravstvena njega:

je obvezni kolegij na trećoj godini Prijedipolomskog studija sestrinstva (2ECTS). Sastoji se od 15 sati predavanja, 15 sati seminara i 15 sati vježbi u DZ PGŽ-Rijeka, KBC Rijeka, Hospicij " Marije Krucifiksa Kozulić" Rijeka.

Velika smrtnost od progresivnih neizlječivih bolesti s kratkim vijekom preživljavanja, a nerijetko i dugogodišnje bolovanje od kroničnih bolesti iziskuje da se osobi pomogne, olakša patnja i poveća kvaliteta života do smrti bolesnika. Pri tom je neizmjereno važno poštovati sustav vrijednosti osoba, njihovo iskustvo i želju da sudjeluju u donošenju odluka. Palijativna skrb usmjerena je na kontrolu boli i simptoma, podršci obitelji i davateljima skrbi te koordiniranju potrebnih zdravstvenih usluga u krajnjem dijelu progresivne neizlječive bolesti.

Nezamjenjiva je uloga medicinske sestre i tehničara kao člana interdisciplinarnog tima koji će svojim znanjem, komunikacijskim vještinama, empatijom i senzibilitetom za ljudske i kulturalne vrijednosti pravilno planirati i anticipirati zdravstvene usluge, pomoć i podršku za bolesnika i njegovu obitelj .

Nakon odslušanog kolegija i položenog ispita studenti će :

- primijeniti znanje, vještine i stavove u skrbi za pacijente oboljele od neizlječivih bolesti, osobe na kraju života i njihove obitelji na svim razinama zdravstvene zaštite s naglaskom na povećanje razine kvalitete njihova života.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Palijativna zdravstvena njega-nastavni tekstovi
2. Nacionalne smjernice za rad izvanbolničke i bolničke hitne medicinske službe s pacijentima kojim je potrebna palijativna skrb [e-dokument] / urednica: Karmen Lončarek. - 2. dop.izd. - Zagreb : Hrvatski zavod za hitnu medicinu, 2025. Dostupno na: <https://www.hzhm.hr/wp-content/uploads/2025/03/Nacionalne-smjernice-za-rad-izvanbolnicke-i-bolnicke-hitne-medicinske-sluzbe-s-pacijentima-kojima-je-potrebna-palijativna-skrb.pdf>
3. Bijela knjiga o standardima i normativima za hospicijsku i palijativnu skrb u Europi - Preporuke Europskog udruženja za palijativnu skrb. Dostupno na: https://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=qKn5u42_E8A%3D&tabid=736

4. Buckman, Robert. Ne znam što reći – Kako pomoći i podržati umiruće. Školska knjiga, Zagreb, 1996

Popis dopunske literature:

- 1.Gawande, Atul. Prolaznost - Medicina i ono što je na kraju važno. Mozaik knjiga, Zagreb, 2016. (354 stranice)
- 2.Nuland, Sherwin B. Kako umiremo. Mozaik Knjiga, Zagreb, 2006. (247 stranica)
- 3.Barnes, Julian. Nema razloga za strah. Naklada Ljevak, Zagreb, 2010. (276 stranica)
- 4.Leo Pessini, Distanzacija: do kada produžavati život? Adamić, Rijeka, 2004.
- 5.M. Aramini, Uvod u bioetiku, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009.
- 6.A. Frković, Medicina i bioetika, Pergamena. Zagreb, 2010.
- 7.Ajduković, Marina; Ajduković, Dean (urednici). Pomoć i samopomoć u skrbi za mentalno zdravlje pomagača. Društvo za psihološku pomoć, Zagreb, 1996. (88 stranica)
- 8.Fallon, M. and Hanks, G., 2014. ABC of palliative care. Malden: Blackwell Publishing (za potrebe ove nastave dostupan je i hrvatski prijevod K.L.)
- 9." Razgovori s umirućima " Elisabeth Kubler - Ross.2007

Palijativa u pedijatriji

1. SIOPE Evropski standardi skrbi za djecu s malignom bolešću
<https://siope.eu/media/wp-content/uploads/2013/06/Croatian.pdf>
- 2.Pedijatrijska palijativna skrb
[tps://zdravstveniopservatorij-krijesnica.hr/wp-content/uploads/Smjernice-o-pedijatrijskoj-palijativnoj-skrbi-compressed.pdf](https://zdravstveniopservatorij-krijesnica.hr/wp-content/uploads/Smjernice-o-pedijatrijskoj-palijativnoj-skrbi-compressed.pdf)
- 3.IMPaCCT: standardi za pedijatrijsku palijativnu skrb u Europi
https://www.fondazionemaruzza.org/wp-content/uploads/2022/02/EU_Childrens_Palliative_Care_standarts.pdf
4. Povelja EACH o pravima djeteta u bolnici

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

- P1. Palijativna zdravstvena skrb, povijest, definicije, pojmovi (SPICT alat)
- P2. Organizacijski modeli palijativne skrbi i uloga medicinske sestre u palijativnoj skrbi
- P3. Postupci rješavanja i ublažavanja neugodnih simptoma i patnje bolesnika
- P4. Podrška obitelji tijekom bolesti i žalovanja.
- P5. Kliničke smjernice za palijativnu skrb (priopćavanje loše vijesti, uključivanje pacijenta u PZS, supkutana infuzija, uzaludni postupci).
- P6. Autonomija i dostojanstvo bolesnika, etička pitanja u palijativnoj skrbi , eutanazija, distanzacija i ortotanzacija
- P7. Komunikacija s umirućim bolesnikom i njegovom obitelji.
- P8. Hitna stanja u palijativnoj medicini.
- P9. Medikamentno liječenje maligne boli.
- P10. Zdravstvena njega bolesnika u terminalnoj fazi bolesti.
- P11. Interdisciplinarni tim, volonteri u palijativnoj skrbi i medicini.
- P12. Pedijatrijska palijativna skrb.

P13. Akupunktura liječenju boli.

Nakon odslušanih predavanja, samostalnog učenja i položenog ispita studenti će bit sposoban:

- primijeniti ključne komponente palijativne skrbi u okruženju u kojem se pacijenti i njihove obitelji nalaze
- identificirati osnovna obilježja palijativne njege u bolnici, hospiciju i zajednici
- procijeniti potrebe, planirati, provoditi i evaluirati palijativnu zdravstvenu njegu
- primijeniti postupke rješavanja i ublažavanja simptoma i patnje bolesnika
- komentirati etička pitanja u palijativnoj njezi
- primijeniti znanje, vještine i stavove u skrbi za pacijente oboljele od neizlječivih bolesti, osobe na kraju života i njihove obitelji na svim razinama zdravstvene zaštite s naglaskom na povećanje razine kvalitete njihova života i života njihovih obitelji

Popis seminara s pojašnjenjem:

- S1. Povijest palijativne skrbi u RH i svijetu
- S2. Uloga medicinske sestre u palijativnoj skrbi
- S3. Komunikacija s obitelji pacijenta u terminalnom stadiju bolesti
- S4. Umjetna inteligencija u palijativnoj skrbi
- S5. Pedijatrijska palijativna skrb
- S6. Medicinska sestra u hospicijskom programu
- S7. Volonteri u palijativnoj skrbi
- S8. Duhovna skrb i religijske potrebe pacijenata u palijativnoj skrbi
- S9. Tugovanje i obitelj
- S10. Psihološka podrška pacijentima na kraju života
- S11. Njega usne šupljine kod palijativnih pacijenata
- S12. Prehrana i hidracija na kraju života
- S13. Eutanazija u RH i Europi
- S14. Dostojanstvo umirućeg pacijenta u palijativnoj skrbi
- S15. Principi medicinske etike
- S16. Sindrom sagorijevanja medicinskih sestara u palijativnoj skrbi
- S17. Palijativna sedacija
- S18. Kontrola boli kod palijativnih pacijenata
- S19. Palijativna skrb u jedinici intenzivnog liječenja
- S20. Komplementarne metode liječenja u palijativnoj skrbi

ISHODI

Primijeniti znanje, vještine i stavove u skrbi za pacijente oboljele od neizlječivih bolesti, osobe na kraju života i njihove obitelji na svim razinama zdravstvene zaštite s naglaskom na povećanje razine kvalitete njihova života.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Primijeniti ključne komponente palijativne skrbi u okruženju u kojem se pacijent nalazi.
Funkcionalna procjena i percepcija zdravlja, korištenja lijekova, higijenskih navika, pokretljivosti, samostalnosti u ASŽ.
Procjena tjelesnog stanja, kože, sluznica i lokomotornog sustava.
Procjena boli kvalitativno i kvantitativno.
Prepoznavanje i kontrola neugodnih simptoma kod pacijenta (respiratorni, gastrointestinalni, neurološki...).Zbrinjavanje bolesnika u terminalnoj fazi bolesti.
Prepoznavanje znakova i simptoma koji označavaju približavanje smrti.
Primjena ordinirane terapije.
Edukacija pacijenta, članova obitelji, volontera.
Podržavanje, informiranje i vođenje obitelji u fazi žalovanja.
Udovoljavanje pacijentovim psihološkim, socijalnim i duhovnim potrebama.
Procjena potreba za nastavak zdravstvene njege, preporuka postupaka te vrednovanje putem sestrinske dokumentacije.

Ishodi:

Procijeniti potrebe, planirati, provoditi i evaluirati zdravstvenu njegu u zadnjem stadiju života tijekom boravka u bolnici, hospiciju i kući, pružiti podršku obitelji tijekom bolesti i žalovanja.

Obveze studenata:

Prije upisa kolegija studenti moraju položiti ispite iz zdravstvenih njega predviđenih nastavnim planom i programom. Studenti su obvezni prisustvovati nastavi i aktivno sudjelovati, izraditi seminarski rad u skladu s uputama koje će dobiti na uvodnom predavanju, obavezno pohađati vježbe predviđene nastavnim planom i programom kolegija i položiti pismeni i usmeni ispit.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci, odnosno Odluci o izmjenama i dopunama Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci te Odluci Fakultetskog vijeća Fakulteta zdravstvenih studija usvojenoj na sjednici održanoj 14. lipnja 2018. prema kojoj studenti na pojedinom predmetu od 100% ocjenskih bodova tijekom nastave mogu ostvariti najviše 50% ocjenskih bodova, dok se preostalih 50% ocjenskih bodova ostvaruje na završnom ispitu koji obuhvaća pismeni i usmeni ispit.
Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (5-1). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se apsolutnom raspodjelom, te prema stručnim kriterijima ocjenjivanja.
Od maksimalnih 50% ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora ostvariti minimalno 25% ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu, pod uvjetom da je pozitivno ocijenjen po svim elementima ocjenjivanja kroz nastavu.
Student koji je ostvario manje od 19,9% ocjenskih bodova (F ocjenska kategorija) nema pravo izlaska na završni ispit te mora ponovno upisati predmet u sljedećoj akademskoj godini.
Ocjenke bodove student stječe na sljedeći način:

1. Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

- a) pohađanje nastave (do 10% ocjenskih bodova)
- b) seminarski rad (do 20% ocjenskih bodova)
- c) vježbe (do 20% ocjenskih bodova)
- a) Pohađanje nastave (do 10% ocjenskih bodova)

Nazočnost na predavanjima i seminarima je obvezna, a student može izostati s 30% nastave isključivo zbog zdravstvenih razloga što opravdava liječničkom ispričnicom.

Ukoliko student opravdano ili neopravdano izostane s više od 30% nastave ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Time je prikupio 0% ocjenskih bodova i ocijenjen je ocjenom F. Pohađanje nastave (predavanja i seminari) boduje se na sljedeći način:

Ocjena (% neopravdani izostanci)	% ocjenski bodovi
5 (0%)	5
4 (do 10%)	4
3 (do 20%)	3
2 (do 30%)	2
1 (više od 30%)	0

b) Seminarski rad (do 20% ocjenskih bodova)

Student treba napisati seminarski rad i iz njega pripremiti i održati prezentaciju na osnovu čega može ostvariti maksimalno 10% ocjenskih bodova. Pojedinačno se ocjenjuje sadržaj i stil napisanog seminarskog rada te prezentacija istog, a konačna ocjena je aritmetička sredina postignutih rezultata pojedinog studenta, koja se boduje na sljedeći način:

Ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

c) Vježbe (do 20% ocjenskih bodova)

Student je obvezan pohađati vježbe redovito prema izrađenom rasporedu i biti aktivno uključen u njihovo izvođenje. Izmjene u rasporedu ili zamjene vježbovnih skupina nisu dozvoljene bez suglasnosti voditelja predmeta. Izostanak s vježbi dozvoljen je isključivo zbog zdravstvenih razloga što se opravdava liječničkom ispričnicom, a nadoknada vježbi je obvezna bez obzira da li se radi o opravdanom ili neopravdanom izostanku i broju sati izostanka. Nadoknada je moguća isključivo uz prethodni dogovor s voditeljem predmeta. Ukoliko vježbe nisu odrađene 100% planirane satnice student će biti ocijenjen ocjenom nedovoljan (1) i gubi mogućnost izlaska na završni ispit do odrade vježbi u cijelosti.

Vježbe se izvode u kabinetu, na klinici, Hospiciju i DZ-Rijeka pod vodstvom mentora koji prati i ocjenjuje svakog studenta pojedinačno. Elementi koji se ocjenjuju su rad u timu, inicijativa i interes, pravodobnost i redovitost dolaženja na vježbe te teorijska priprema i učenje tijekom

vježbi. Konačna ocjena iz vježbi je aritmetička sredina postignutih rezultata pojedinog studenta, koju potvrđuje voditelj predmeta na prijedlog mentora, a koja se boduje na sljedeći način:

Ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

d) Na završnom ispitu vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

Usmeni ispit (ukupno 20% ocjenskih bodova)

Student će pristupiti usmenoj provjeri znanja na osnovi čega može ostvariti maksimalno 20% ocjenskih bodova. Student mora biti pozitivno ocijenjen i ostvariti minimalno 8 ocjenskih bodova za prolaznost na usmenom ispitu, a postignuti rezultati pojedinog studenta boduju se na sljedeći način:

Ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

Konačna ocjena je postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija kroz nastavu i završni ispit odnosno donosi se na temelju zbroj svih ocjenskih bodova ECTS sustava prema kriteriju:

A = 90 - 100% ocjenskih bodova

B = 75 - 89,9%

C = 60 - 74,9%

D = 50 - 59,9%

F = 0 - 49,9%

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)

C = dobar (3)

D = dovoljan (2)

F = nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Nije predviđeno

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Eventualnu veću spriječenost dolaska na nastavu javiti na kontakt e-mail voditelja kolegija.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2026./2027. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
05.03.2027.	11 - 14 h (3 h) Z3			Vesna Grubješić
12.03.2027.	11 – 14 h (3 h) Z3	14 - 17 h (3 h) Z3		Jadranka Pavić(ON LINE)
19.03.2027.	11 – 14 h (3 h) Z3	14 – 17 h (3 h) Z3		Vesna Grubješić
25.03.2027.	13 – 15 h (2 h) Z3	15 - 18 h (3 h) Z3		Vesna Grubješić
01.04.2027.	13 – 15 h (2 h) Z3	15 -18 h (3 h) Z3		Vesna Grubješić
02.04.2027.	11 – 14 h (2 h) Z3			Vesna Grubješić
08.04.2026.		11 – 14 (3 h) Z3		Vesna Grubješić
03.05.2027.			8 – 12 h KBC RI Hospicij Hospicij DZPGŽ KBC RI	Mentori: (svaki po 5 h) Katica Peranić Šegota Vesna Jerbić Zvonimir Valedić Rozmari Tus Vesna Grubješić
04.05.2027.			8 – 12 h KBC RI Hospicij Hospicij DZPGŽ KBC RI	Mentori: (svaki po 5 h) Katica Peranić Šegota Vesna Jerbić Zvonimir Valedić Rozmari Tus Vesna Grubješić
05.05.2027.			8 – 12 h KBC RI Hospicij Hospicij DZPGŽ KBC RI	Mentori: (svaki po 5 h) Katica Peranić Šegota Vesna Jerbić Zvonimir Valedić Rozmari Tus Vesna Grubješić

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Palijativna zdravstvena skrb, povijest, definicije, pojmovi (SPICT alat)	1	FZSRI Z3
P2	Organizacijski modeli u PZS i uloga medicinske sestre u PZS	1	ON LINE
P3	Postupci rješavanja i ublažavanja neugodnih simptoma i patnje pacijenta	2	„
P4	Podrška obitelji tijekom bolesti i žalovanja	1	„
P5	Kliničke smjernice za palijativnu skrb (priopćavanje loše vijesti ,uključivanje pacijenta u PZS, smjernice za supkutanu infuziju, smjernice za uzaludne postupke)	1	„
P6	Autonomija i dostojanstvo pacijenta, etička pitanja u palijativnoj skrbi, eutanazija, distanzacija i ortotanzacija	2	„
P7	Komunikacija s umirućim pacijentom i njegovom obitelji	1	„
P8	Hitna stanja u palijativnoj medicini	1	„
P9	Medikamentno liječenje maligne boli	1	„
P10	Zdravstvena njega pacijenta u terminalnoj fazi bolesti	1	„
P11	Interdisciplinarni tim, volonteri u palijativnoj skrbi	1	ON LINE
P12	Pedijatrijska palijativna skrb	1	ON LINE
P13	Akupunktura u liječenju boli	1	
	Ukupan broj sati predavanja	15	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1 S2 S3 S4	Povijest palijativne skrbi u RH i svijetu Uloga medicinske sestre u palijativnoj skrbi Komunikacija s obitelji pacijenta u terminalnom stadiju bolesti Umjetna inteligencija u palijativnoj skrbi	3	FZSRI Z3
S5 S6 S7 S8	Pedijatrijska palijativna skrb Medicinska sestra u hospicijskom programu Volonteri u palijativnoj skrbi Duhovna skrb i religijske potrebe pacijenata u palijativnoj skrbi	3	On line
S9 S10 S11 S12	Tugovanje i obitelj Psihološka podrška pacijentima na kraju života Njega usne šupljine kod palijativnih pacijenata Prehrana i hidracija na kraju života	3	„
S13 S14 S15 S16	Eutanazija u RH i Europi Dostojanstvo umirućeg pacijenta u palijativnoj skrbi Principi medicinske etike Sindrom sagorijevanja medicinskih sestara u palijativnoj skrbi	2	„
S17 S18 S19 S20	Palijativna sedacija Kontrola boli kod palijativnih pacijenata Palijativna skrb u jedinici intenzivnog liječenja Komplementarne metode liječenja u palijativnoj skrbi	4	„
	Ukupan broj sati seminara	15	

V	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	Primijeniti ključne komponente palijativne skrbi u okruženju u kojem se pacijent nalazi Primjena ordinirane terapije	2	Hospicij
V2	Funkcionalna procjena i percepcija zdravlja, korištenja lijekova, higijenskih navika, pokretljivosti, samostalnosti u ASŽ	1	KBC RI

V3	Procjena tjelesnog stanja, kože, sluznica i lokomotornog sustava	2	DZPGŽ
V4	Procjena boli kvalitativno i kvantitativno.. Prepoznavanje i kontrola neugodnih simptoma kod pacijenta(respiratorne, gastrointestinalne, neurološke..) Primjena ordinirane terapije	2	FZSRI
V5	Zbrinjavanje bolesnika u terminalnoj fazi bolesti	2	KBCRI
V6	Prepoznavanje znakova i simptoma koji označavaju približavanje smrti	2	Hospicij
V7	Edukacija pacijenata, članova obitelji, volontera Podržavanje, informiranje, i vođenje obitelji u fazi žalovanja Udovoljavanje pacijentovim psihološkim, socijalnim i duhovnim potrebama	2	DZPGŽ
V8	Procjena potreba za nastavak zdravstvene njege, preporuka postupaka te vrednovanje putem sestrinske dokumentacije	2	FZSRI
	Ukupan broj sati vježbi	15	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	12.05.2027.
2.	24.06.2027.
3.	13.07.2027.
4.	10.09.2027.